

Дорога. Айрес

Ірен Роздобудько

Фрагмент з повісті "Арсен"

Вийти довелося в районному центрі. Далі автобус не йшов. До села треба було діставатися іншим транспортом, але яким — я не знав. Зупинка, яку я пам'ятав з дитинства, була зруйнована, а металевий щит-вказівник із розкладом руху заіржавів і зігнувся навпіл. Я розгублено зупинився, міркуючи, що робити далі?

Невже доведеться повертати назад?

Дорога до села була неблизькою.

Я подумав, що зворотнім рейсом устигну дістатися додому раніше, ніж Юля повернется з роботи. Уявив, як викидаю свою записку і лягаю в ліжку, накрившись ковдрою з головою. Ось цим і закінчиться мій сміливий вчинок! Бр-р-р...

Подумавши так, я розізлився: от який "матусин синочок"! Нікчема! А цікаво, як раніше люди долали відстані? А як долали відстані справжні мандрівники? А як би вчинив Тристан — той хлопець, що відрубав у чесному бою кіготь ведмедя? Певно, не повернув би назад.

Я роззирнувся довкола. Попереду пролягала широка асфальтована дорога. Завертаючи вбік від міста, вона переходила у звичайну земляну стежину, що тягнулася між соняшниковими ланами. Якщо йти по ній швидко, то за три-чотири години буду на місці, подумав я. А ще подумав: якщо до ночі не дійду, спробую переночувати в соняшниках.

З собою у мене був бутерброд і сірники. Можна розпалити вогнище. А головне — випробувати себе. Адже легко балакати про сміливість, коли знаєш, що увечері на тебе чекають вечеря і тепле ліжко.

Отже, я вирішив іти.

І пішов.

Хвилин десять ішов трасою. Мене обганяли авто, здіймаючи в повітрі задушливий пил з розпеченого асфальту. Але потім я звернув на дорогу, що пролягала між ланами.

Щойно перетнув цю межу, як чітко відчув, що занурився в інший світ. Запахами трави і квітів мене оповила тиша. Лише голосно сюрчали коники і співали якісь невидимі пташки. Сонце припікало. Я зняв футболку, обв'язав нею голову. Стало краще. Проте ретязі наплічника почали муляти оголені плечі.

Я йшов під музику невгамовного оркестру коників і пташок. Планував пройти без зупинки, принаймні, години зо дві. І весь час поглядав на годинник.

Та хвилин за сорок відчув, що моє тіло палає. Вирішив зробити зупинку. А коли зняв наплічника, побачив, що на плечах відбилися дві яскраво-білі смуги від ретязів. Решта — груди і живіт — набули яскраво-червоного кольору. Як же я не подумав про те, що можу обгоріти на сонці...

Я швидко натягнув футболку. Але дотик тканини до розпеченої шкіри був таким

болючим, ніби я вдягнув на себе залізний панцир із голками, повернутими всередину. А коли спробував знову вдягти наплічник — попечені сонцем місця відгукнулися ще більшим і ще нестерпнішим болем.

Ось тобі й перше випробування, дурню, — сердито подумав я. Певно, жоден сільський хлопець не зробив би такої дурниці! І що тепер? Думка про повернення знову промайнула в моїй голові. Але тепер повертатися було набагато важче — я вже пройшов добрий шмат дороги.

До того ж, я сердився на себе через те, що не захопив пляшку з водою. Посеред безмежного лану, в цій тиші, поміж живими стінами високих рослин я почувався загубленим. Підбадьорював себе думкою, що в людей бувають ситуації набагато гірші. Наприклад, у відкритому морі або на борту літака, що падає.

Я знав, що в таких ситуаціях краще увімкнути уяву. Так і зробив. Уявив, що повертаюся додому після двадцяти років поневірянь світами. А ця дорога — лише кілька останніх кілометрів до омріяної мети, рідної хати. Тоді на ногах виростають крила!

Після такої думки йти стало значно легше. Я навіть пришвидшив крок. Бо яке значення мають ці кілька кілометрів у порівнянні з двадцятьма роками небезпечних подорожей?! Дрібниця! Такі відстані справжні чоловіки долають із піснею на вустах!

Узагалі, в мене доволі багата уява. Варто на чомусь подумки сконцентруватись, як я починаю жити тим життям, яке сам собі маюю. Тоді в голові виникають тисячі картин, від яких важко відірватися. Бо ті картини набагато цікавіші за все те, що відбувається довкола.

Особливо часто таке траплялося на уроках Ганни Павлівни... Одного разу я нібито перебував на човні "Свята Марта", керівництво яким узяв на себе після загибелі капітана Соверсена.

І саме в ту саму мить, коли озвірілий шкіпер Біллі Бом в оточенні кількох покидьків підбирався до мене з кинджалом, а за моєю спиною було лише троє вірних людей (серед них і Пашка)...

Цю шалену мить протистояння увірвав дикий лемент:

— Арсене! Арсене!

Я ледь устиг пожбурити свою "наваху" в жирний тулуб Біллі, як мене вже смикала за вухо Ганна Павлівна, приказуючи:

— Давай щоденника! Завтра без матері не приходь!

Лише краєм внутрішнього зору, перед тим, як повернутися до реальності, я встиг помітити, як осіло на закривавлену палубу тіло мого ворога.

А його прибічники кинулися на нас із ще більшим лементом, ніж здійняла Ганна Павлівна.

Але чим усе це скінчилось, на жаль, я так і не встиг побачити. Довелося дістати щоденника і подати його вчительці...

Тепер же, посеред поля, я уявив дещо інше, цілком правдоподібне — як цією ж дорогою ходили мої предки. Макар... Арсен... Чи мій прадід Микола, який загинув на

Другій світовій війні зовсім молодим...

Що бачив кожен з них?

Про що думав?

Чого хотів?

Я мушу це відчувати хоча б тому, що ця пам'ять, яка живе десь на денці мене, набагато реальніша, ніж мої марення про капітанство на "Святій Марті"!

А що я знаю про них? Нічого. Крім того, про що розповідав дідусь Олег: я трохи подібний до свого тезки, прапрадіда Арсена.

Але яким він був? Невже він міг скоїти такий страшний злочин? А може, він був розбійником? Може, моя погана поведінка в школі — спадковість?

Можливість знайти відповіді на ці запитання дуже підбадьорила мене, і я пішов ще швидше. Хоча не бачив цій дорозі між соняшниками ані кінця, ані краю.

Раптом далеко позаду почув якесь гурчання.

Озирнувся.

Сонце сліпило очі.

Ледве розгледів, як на звивистій нерівній дорозі здійсмає пил щось подібне до мотоциклу. Придивившись уважно, зрозумів, що це мопед. Або, як кажуть, "дирчик"! Він мчав на всій можливій для себе швидкості, причому саме в мій бік. Це була удача. Я зупинився і вирішив почекати. Раптом якась добра душа візьме мене на "борт".

Мопед наближався — але в такій щільній куряві, що годі було уявити, хто сидить за кермом. Зупинився просто перед моїм носом. Водій загальмував надто різко, і з-під коліс здійнялася величезна хмара. Я закашлявся, намагаючись роздивитися, хто це.

А це був худорлявий хлопець у тільняшці й обрізаних вище колін джинсах. На обличчі — масивні мотоциклетні окуляри, що закривали більше ніж півобличчя. З-під бейсболки, вдягнутої козирком назад, виглядав світлий короткий "хвіст". На руках — потерті шкіряні рукавички з обрізаними пальцями, на ногах —

стоптані кросівки. У вусі — майже так само, як у мене, — стирчало кілька кульчиків.

Кілька секунд їздок так само прискіпливо оглядав мене.

— Ти не місцевий, — нарешті промовив він трохи хриплуватим голосом.

Це було й так зрозуміло.

— А ти місцевий? — запитав я.

— Я — так, — відповів водій, не знімаючи окулярів. — Підкинути?

Я нічим не виказав радості від його пропозиції. Відповів спроквола:

— Можна...

Водій кивнув собі за спину — мовляв, сідай.

Я ніколи ще не катався на мопеді. Лише мріяв про нього.

Заліз на сидіння.

— Тримайся! — наказав хлопець.

Він узагалі був небагатослівний. І це мені подобалося. Я вхопив його за плечі. Мотор загурчав, і ми помчали.

Соняшники застрибали перед моїми очима і понеслись повз нас, мов скажені. Знову здійнялася курява. Цей хлопець добре знався на швидкісній їзді! Часом мені здавалося, що він навмисне потрапляє колесами на нерівності дороги, в'їжджає на пагорби, щоб потім щодуху знестися з них, як це роблять на змаганнях справжні байкери. Відверто кажучи, такі перегони, особливо, якщо не бачиш дороги і сидиш на задньому сидінні, були не дуже приємними.

— Нормальок? — лише раз гукнув до мене хлопець, повертаючись і лоскочучи мене своїм "хвостом".

— Ага! — гукнув я, подумавши, що скажений водій, певно, чекає від мене благань їхати повільніше.

Не дочекається.

їхали ми доволі довго. У мене почали клацати зуби, і я весь час боявся натрапити ними на власний язик і відкусити його. Тому під кінець перегонів у мене аж щелепи звело.

Нарешті вдалині виринули сільські обійстя. Не доїхавши до першої хати, водій круто розвернувся (я ледве втримався!) і заглушив мотор.

Я відчув, що мої ноги затерпли. Але, не змигнувши оком, спробував зіскочити зі свого місця. Зіскочив і... впав.

Хлопець теж зліз зі свого сталевого коня, засміявся і подав мені руку. Я зробив вигляд, що не бачу її, і підвівся сам.

— А ти молоток! — плеснув мене по плечі хлопець і зняв окуляри.

За ними — бейсболку і витер нею спітніле чоло.

— Ти теж, — сказав я і заляк: переді мною стояла дівчина!

Вона прочесала п'ятірнею своє скуйовджене волосся, щільніше затягла гумку на "хвості" й стягла з рук шкіряні рукавички.

Знову простягла мені руку. Але цього разу для привітання:

— Айрес!

Вочевидь, це було її ім'я. Я зробив вигляд, що нічому не дивуюсь, і потис її руку, назвавши себе.

— А що це за ім'я? — не втримався від цікавості.

— Взагалі, мене звуть Олександрою, — сказала дівчина. — Але коли я отримуватиму паспорт, попрошу, щоб у ньому записали "Айрес". Знаєш чому?

Звідки ж я міг це знати.

— А тому, — вела далі дівчина, — що коли я виросту, то поїду до Буенос-Айресу, до Аргентини. Тому і "Айрес". Мене тут уже всі так називають. Спершу так мене називали вдома, потім — дражнили в школі, а тоді я й сама звикла. Мені подобається. На конкурсі я краще за всіх танцювала "ламбаду"! Усьок?

— Усьок! — сказав я. — А в якому будинку ти живеш?

— Там... — кивнула вона кудись углиб села. — Тут є будинок родинного типу для...

Вона на мить знітилася, а потім гордо додала:

— Для тих, у кого немає батьків. Нас там десятеро.

Я не знав, як на це реагувати, адже про існування сиротинців чув лише по телевізору. Побачивши мою розгубленість, дівчина різко додала:

— Чого заляк, малий? Мої батьки — справжні аргентинці. Коли виросту — поїду їх шукати. Зрозумів?

Що я насправді зрозумів, то це те, що вона бреше. Адже я так само брехав, коли мої батьки розлучилися. З тою ж відчайдушною інтонацією. Мене не проведеш! Але я не хотів її засмучувати і тому ствердно кивнув.

Дівчина заспокоїлася.

— А ти сюди до кого? — запитала вона.

— До Іванюків. Знаєш таких?

Дівчина наморщила лоба.

— А-а, до тітки Лідії та дядька Олега?

— Ага.

— А ти їм — хто?

Я не знав, чи казати правду.

— Колись був їхнім онуком... — вимовив невпевнено.

— Як це "колись був"? — обурилася Айрес. — Колишніх онуків не буває! Ти їм рідний за кров'ю?

— Звісно!

— Тоді ніколи не кажи "був", — серйозно мовила дівчина. — Від своїх не відмовляються. Затямив?

Я кивнув.

— Добре, махнула рукою Айрес у бік вулиці. — Тобі туди. А мені в інший бік. Побачимося.

Вона знову одягла окуляри, рукавички та бейсболку і всілася за кермо свого скаженого "коня". Завела мотор. "Дирчик" обдав мене хмарюкою пилу — і за мить вже гурчав у кінці вулиці.

Я навіть не встиг запитати, що вона мала на увазі.

Відверто кажучи, дівчина мені страшенно сподобалася. Навіть тим, що спочатку я прийняв її за хлопця. Вона не була схожою на моїх однокласниць. Якщо я тут залишусь надовго, як планував, ми справді ще побачимося. Настрій мій покращився, і я попрямував шукати обійстя бабусі й дідуся.

Хоча не дуже добре пам'ятав, де воно. Багато часу минуло...